

Kondomet, elsket og hadet

Filmene, "Bolden" og "Øjeblikket", er påmindelser om, at hiv, aids og forebyggelse er andet end tal, statistikker og firkantet logik. Filmens tilgangen til den dystre aids-problematik tager udgangspunkt i noget universelt, et hjælpemiddel kendt, foragtet, latterliggjort og uundværligt over hele verden: Kondomet.

Kendt siden oldtiden

En af de mere sejlivede myter om kondomet er, at det blev opfundet af den engelske Doktor Condom i 1600-tallet. Det passer ikke. Historien er en and. Den gode doktor er grebet ud af den blå luft. Kondomet er meget ældre. F.eks. vides det med ret stor sikkerhed, at folk i antikkens Kina, Grækenland og Rom brugte kondomer af dyretarme (i Kina af silkepapir). Op gennem middelalderen brugte europæerne også kondomer af linned og svømmeblærer fra fisk. I midten af 1800-tallet begyndte man at fremstille kondomer af gummi. I begyndelsen af 1900-tallet kunne de "franske breve" købes i forskellige butikker, og var man for genert, kunne man bestille dem pr. postordre evt. til diskret personlig afhentning på posthuset. Til trods for, at kondomet beskyldes for at reducere både lyst og nydelse, er milliarder af mennesker gennem tiderne faldet tilbage på "overfrakken" i en snæver vending, og det har de gjort, fordi kondomet beskytter såvel mod graviditet som mod kønssygdomme.

Ud over at være en praktisk foranstaltning har kondomet i de seneste år også fået symbolsk og ideologisk betydning. I en række afrikanske lande kæmper f.eks. den katolske kirke åbent mod brug af kondomer med henvisning til, at de øger utugt og slap seksualmoral. I mange muslimske samfund bliver kondomet på samme måde anklaget for at fremme hor og utroskab, og selve det at have et kondom på sig, kan stemple en mand som en, der har (for) mange partnere. En kvinde, der har kondomer på sig, risikerer at blive stemplet som luder.

Flere anvendelsesmuligheder

Men verdens produktion af kondomer er stigende. Moderne tiders kondomer er lavet af stærkt gummi, og dette materiale giver udbredte anvendelsesmuligheder. Som eksempel kan nævnes en af 1980'ernes store aids-kampagner i Indien, hvor aids-organisationerne havde et godt øje til langturschaufførerne som en oplagt smittespreder. En kampagne gik ud på at uddele kondomer til chaufførerne under sloganet "dobbelt beskyttelse", underforstået mod både graviditet og hiv-smitte. På et tidspunkt fandt kampagnefolkene ud af, at mange chauffører brugte kondomerne til at erstatte defekte gummipakninger i deres biler. Som konsekvens blev kampagnen lagt om. Man begyndte at uddele to kondomer pr. chauffør stadig under sloganet "dobbelt beskyttelse"- nu betød det bare

beskyttelse både mod hiv og mod motorskader på grund af defekte pakninger.

Kathrine Toftkær Larney
Freelancejournalist med speciale i Afrika